CZU 343.3/.7:349.6

MĂSURI DE PREVENIRE A INFRACȚIUNII DE POLUARE A APEI

Marcel BOȘCANEANU,
doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

REZUMAT

În acest articol sunt puse în evidență măsurile de prevenire a infracțiunii de poluare a apei, prin intermediul organelor de protecție a mediului și organelor de drept. Cu părere de rău, la ziua de azi constatăm că aceste organe în activitatea lor nu depun toate eforturile în lupta pentru prevenirea și combaterea acestor infracțiuni. Prin intermediul acestei cercetări venim cu unele propuneri de măsuri ce vor duce, în opinia noastră, la menținerea eficientă a unui echilibru ecologic în societate, în special, protejarea apelor.

Cuvinte-cheie: prevenire, măsuri de prevenire, infracțiuni de mediu, poluarea apei.

MEASURES ON PREVENTION THE CRIME OF WATER POLLUTION

Marcel BOȘCANEANU,
PhD student, Academy „Stefan cel Mare” of MIA

SUMMARY

In this article are highlighted measures to prevent the crime of water pollution through environmental protection bodies and law enforcement bodies. Unfortunately nowadays we find that these bodies do not make effort in fighting for preventing and combating such offences. Through this research we come up with some proposals ofmeasures that wile leadus, to an effective maintenance of an environmental balance in the society, in particular the waters protection.

Keywords:prevention, preventive measures, environmental offences, water pollution.

Introducere. Prevenirea criminalității înseamnă, în primul rând, preîntâmpinarea săvârșirii primare a acelor acțiuni ori inacțiuni umane pe care societatea le consideră dăunătoare pentru valorile sale, din care motiv aceste comportamente au fost sancționate de legea penală.

În sens restrâns, prevenirea vizează mai ales acele comportamente care prezintă un grad de pericol social suficient de mare ca să necesite o reacție prin mijloace juridico-penale împotriva făptuitorilor.

În sens larg, prevenirea se îndreaptă împotriva tuturor comportamentelor deviante (atât infracționale, cât și neinfracționale) care pot conduce la săvârșirea de fapte antisociale sancționate de legea penală [4, p. 104-105].

Activitatea profilactică a infracționalității în domeniul poluării apelor este imposibilă fără cercetările criminologice, prin intermediul cărora se studiază starea și tendințele criminalității, cauzele și condițiile ei etc.

Poluarea apei a devenit o problemă de rang social cu care se confruntă atât țările dezvoltate, cât și cele slab dezvoltate printre care se află și Republica Moldova (în continuare RM). Contracararea atentatelor infracționale asupra apei se realizează cel mai eficient prin măsuri de prevenire. Faptul prevenirii infracționalității de poluare a apelor este cea mai optimă cale de contracarare a acestui fenomen, pentru a asigura cu apă curată, nepoluată atât generația actuală, cât și generațiile viitoare.

În ultima perioadă tot mai des și mai des suntem avertizați de specialiștii în domeniu de scăderea nivelului calității resurselor acvatice și chiar în unele raioane calitatea apelor este una dezastruoasă, însă la etapa actuală majoritatea populației consideră că apele sunt nelimitate și regenerabile de la sine, deși este un produs indispensabil pentru existența vieții pe pământ, în acest ritm vom reuși pe viitor să depășim această situație care se înrăutățește cu pași mari. Această problemă este una din cele mai grave din sistemul de probleme ce ține de mediu și resursele sale. Impactul activităților umane asupra apelor a căpătat proporții îngrijorătoare, de neimaginat. Unica soluție de redresare a situației este aplicarea măsurilor de prevenire bine concepute, eficiente și cu un scop bine definit în urma ilegalităților activităților umane. Măsurile de prevenire, protejare și conservare a resusrselor de apă trebuie să fie o preocupare constantă și necondiționată a autorităților de stat și a fiecărui cetățean în parte.

Metode și materiale aplicate. În procesul elaborării articolului a fost folosit material doctrinar și normativ cu privire la infracțiunea de poluare a apei. De asemenea, investigarea acestui fenomen a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de cercetare științifică specifice teoriei dreptului și criminologiei: metoda logică, metoda observării, metoda analizei de conținut și cea deductivă.

Rezultatele obținute și discuții. Creșterea numărului populației, necesitățile mari de apă pentru industrie, agricultură, activități casnice, toate acestea au contribuit

la accelerarea crizei de apă. După cum bine știm, actualmente nu există în lume o țară care să nu să se confrunte cu probleme ce țin de cantitatea și calitatea apelor, în special, a celor potabile. În economia națională a țării noastre, resurselor acvatice trebuie să li se acorde o atenție deosebită, ținând cont că Repubica Moldova este așezată pe cel mai secetos loc din Europa[1, p. 159].

Cotitura a intervenit odată cu revoluţia industrială şi, mai cu seamă, cu noua revoluţie tehnico-ştiinţifică, graţie căreia avioane şi rachete brăzdează astăzi văzduhul şi străpung norii, nave tot mai mari şi mai puternice despică luciul mărilor şi al oceanelor, cascade de hidrocentrale transformă puterea apelor în salbe de lumină, în energie ce alimentează parcul de maşini în creştere vertiginoasă. Într-un cuvânt, ştiinţa şi tehnica modernă, sporind nemăsurat puterea omului, au ridicat, în medie, nivelul de viaţă de pretutindeni. Dar reversul civilizaţiei industriale contemporane, al progresului material a fost şi este înrăutăţirea mediului natural. Sub impactul dezvoltării economice au fost poluate, mai mult sau mai puţin grav, solul, apa şi aerul, au dispărut sau sunt pe cale de dispariţie multe specii de plante şi animale, iar omul se confruntă, la rândul său, cu diverse maladii cauzate de poluare – fenomen ce cuprinde astăzi toate ţările şi continentele[2, p. 55].

Majoritatea specialiştilor din cadrul organelor de protecţie a mediului şi a organelor de ocrotire a normelor de drept menţionează că în cazul diferitor accidente la uzine, fabrici, activităţi casnice şi alte activităţi umane care duc la poluarea apei sau alte fapte ce identifică o poluare excesivă a apei creează un pericol pentru mediu și sănătatea populației, duc la efectuarea unor lucrări complexe de restabilire a mediului, implicând de obicei,în aceste cazuri, mai multe servicii, multă tehnică și lucrători, iar toate acestea duc la cheltuieli financiare și materiale considerabile.

Prevenirea poluării, fie de natură penală, contravenţională sau chiar civilă necesită, de asemenea, cheltuieli materiale considerabile la organizarea acestor activităţi şi o atenţie pe măsură din partea autorităţilor şi serviciilor responsabile de domeniul respectiv. În acelaşi timp pentru prevenirea poluării apei se necesită de zece ori mai puţin bani şi eforturi, decât pentru lichidarea consecinţelor acestor infracţiuni.

Prin prevenirea infracţiunilor în sens larg se înţelege un sistem de depăşire a cerinţelor obiective şi subiective preliminare la comiterea lor, puse în aplicare prin activităţile tuturor instituţiilor, organelor din stat în a aborda factori determinanţi sau a reduce influenţa lor negativă.

În dependenţă de ierarhia cauzelor şi condiţiilor criminalităţii pot fi evidenţiate trei nivele de bază privind prevenirea ei: general, special-criminologic şi individual [4, p.106].

Cu toate acestea prin prevenirea generală se înţelege un set de măsuri, menite să corecteze neajunsurile în sferele sociale, morale, psihologice şi spirituale a societăţii. Prevenirea infracţiunilor în acest caz este echitabilă, cât şi rezultatul obligatoriu al acestor măsuri. Prin prevenirea special-criminologică se înţelege un set de măsuri, care vizează în mod specific contracararea sau prevenirea unor infracţiuni concrete.

Prevenirea specială a criminalităţii reprezintă un sistem de influenţare asupra determinantelor criminalităţii, care ţin de anumite grupuri sociale şi domenii ce se caracterizează printr-o probabilitate înaltă de săvârşire a infracţiunilor [7, p. 168]. Spre deosebire de prevenirea generală, cea specială se efectuează cu un scop bine determinat în interesele prevenirii criminalităţii, adică măsurile speciale sunt chemate să soluţioneze înlăturarea, neutralizarea, minimizarea factorilor criminogeni etc [3, p. 170].

Prevenirea special-criminologică mai este numită astfel, pentru că necesită cunoştinţe special criminologice necesare la elaborarea şi punerea în aplicare a măsurilor de prevenire a anumitor tipuri de infracţiuni.

Astfel, prevenirea generală şi special-criminologică reprezintă în sine un complex de măsuri, îndreptate la eliminarea sau reducerea efectelor nocive ale cauzelor şi condiţiilor infracţionalităţii în diferite sfere ale vieţii publice şi prin diferite metode şi instrumente.

Desfăşurarea activităţilor de prevenire a infracţiunilor împotriva mediului, inclusiv poluarea apei, este imposibilă fără introducerea în structura conştiinţei omului, prin intermediul educaţiei ecologice, a unui sistem de valori ecologice, orientate la cea mai mare parte a populaţiei, în noi paradigme de dezvoltare socială.

Această situaţie este recunoscută şi la nivel de stat prin intermediul Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 prin capitolul III, secţiunea a 3-a denumită ,,Educaţia ecologică şi accesul la informaţia de mediu". În punctul 15 se menţionează că în prezent, problemele instruirii şi educaţiei ecologice capătă o semnificaţie deosebită, legate de faptul că societatea, cunoscând situaţia dezastruoasă a mediului înconjurător, trăieşte cu speranţa că umanitatea va conştientiza pericolul iminent şi va realiza activităţi practice de îmbunătăţire rapidă a stării şi calităţii mediului înconjurător. Pentru aceasta însă se cere o nouă atitudine faţă de instruirea şi educaţia ecologică. Oamenii trebuie să înţeleagă, să perceapă problemele ecologice, să adopte decizii şi să întreprindă acţiuni de prevenire a poluării şi de utilizare raţională a resurselor, fără a cauza prejudicii naturii [6].

În acelaşi timp, tot prin această strategie în punctul 17 sunt evidenţiate problemele, privind educaţia ecologică şi anume:

1) Nivelul redus de conştientizare şi educaţie ecologică în rândul elevilor, studenţilor, angajaţilor şi al populaţiei.

2) Lipsa programelor, a unui

curriculum şcolar privind educaţia ecologică.

Aşadar, formarea şi dezvoltarea valorilor ecologice în conştiinţa societăţii, este posibil, prin realizarea unui sistem de măsuri de educaţie ecologică. Educaţia ecologică, în opinia noastră, ar trebui să înceapă din frageda copilărie şi să se bazeze în primul rând pe un exemplu personal, completat cu cunoştinţe ecologice.

În ciuda aparenţei acestor dispoziţii declarative, a eforturilor în domeniul educaţiei şi cercetării ecologice găsim rapid un răspuns în rândurile tinerilor, când subiectul acestei educaţii prezintă o activitate ecologică în viaţa de zi cu zi şi ni se pare a fi destul de eficientă.

Implicarea tinerilor la organizarea activităţilor educative şi ştiinţifice cu caracter ecologic pare a fi unul dintre modurile eficiente de prevenire a infracţiunilor de mediu, în special cele ce atentează la ape. În această direcţie este binevenită organizarea cât mai des a zilelor de înverzire (curăţarea râurilor, lacurilor etc.) în toate localităţile din republică, cu participarea tinerilor şi petrecerea unor mese rotunde, seminare pe problemele combaterii infracţionalităţii de mediu, în special, cele de poluare a apelor.

Experienţa de a organiza, participa şi desfăşura astfel de activităţi va permite implicarea în munca dedicată protecţiei mediului şi va aduce noi idei de dezvoltare a acestei activităţi. Mulţi dintre ei, după aceste activităţi, vor avea un comportament grijuliu faţă de natură. Este foarte efectivă organizarea educaţiei ecologice, bazată pe participarea practică personală a tinerilor.

În acelaşi timp experienţa practică a lucrărilor publice ne permite să vorbim de unele neajunsuri în activitatea organelor de stat şi a funcţionarilor din domeniul protejării, educaţiei şi ştiinţei mediului. În special, unii conducători ai organelor de autoguvernare locală se manifestă fără interes faţă de activităţile obşteşti cu tematici ecologice organizate de tineri, nu le acordă sprijin, şi uneori chiar, le îngreunează activităţile lor prin măsuri administrative. Această atitudine contribuie la dezvoltarea în conştiinţa tinerilor a unui nihilism ecologic şi formarea unei viziuni faţă de sfera ecologică „nimic să repari nu se primeşte”, „orice activitate nu aduce beneficii” etc.

Credem, că este necesar să se acorde atenţie la nivel de stat, în primul rând, tinerilor, pentru a sprijini iniţiativele de protecţie a mediului şi a pune în aplicare programe educaţionale de mediu. Cu părere de rău, trebuie să recunoaştem că la ziua de azi tinerii nu prea se grăbesc să vină cu astfel de programe. Cu atât mai mult, ar fi cazul să luăm în considerare că tinerii de astăzi în viitorul apropiat vor completa rândurile angajaţilor vârstnici, în administraţiile publce de toate nivelurile, la uzine, întreprinderi etc. Cum ei vor dispune de ele şi cum vor fi luate în considerare interesele de protecţie a mediului, va depinde în mare măsură de acea, cât de eficientăva fi primită la ziua de azi educaţia şi cercetarea ecologică.

Până în prezent, dezvoltarea economică în RM s-a axat pe valorificarea energiei fosile subvenţionale, importate pentru a produce electricitate, pe o utilizare ineficientă şi iraţională a patrimoniului natural, în special, a apei şi pe neglijarea externalităţilor de mediu. Prin urmare, cea mai mare provocare a noastră constă în a integra durabilitatea mediului în contextul creşterii economice.

Tot mai mulţi reprezentanţi ai sociatăţii se conving că problemele protecţiei mediului, în special a apei şi dezvoltării economice trebuie rezolvate în mod corelat, pentru binele întregii societăţi contemporane şi al următoarelor generaţii.

Astăzi, multe uzine, întreprinderi, instituţii şi organizaţii industriale, agricole, comunale folosesc echipamente învechite, ce nu respectă cerinţele de siguranţă ecologică, depăşind uzura şi expirându-le termenul de exploatare. Având în vedere, că toate aceste instituţii menţionate mai sus sunt o sursă de pericol sporit, putem spune, că mulţi dintre conducătorii lor, folosind echipamente învechite, lucrează la limita de a comite mai multe infracţiuni de mediu.

Şi această problemă şi-a găsit reflectare în strategia de dezvoltare a mediului, capitolul III, secţiunea a 2-a „Dezvoltarea durabilă şi dezvoltarea economică verde”.

Toate actele normative ce prevăd protejarea mediului, inclusiv şi această strategie, creează o bază juridică eficientă de dezvoltare a economiei RM. Totodată va compensa toate lacunele şi va stabili nişte obiective concrete în domeniul protecţiei mediului, a căror implementare va conduce la dezvoltarea durabilă a ţării, la integrarea europeană, la obţinerea unor beneficii considerabile în ceea ce priveşte îmbunătăţirea sănătăţii şi reducerea mortalităţii, precum şi la apariţia unor oportunităţi economice, care, respectiv, vor contribui la bunăstarea comunităţii.

Maimult,organeleadministraţiei publice centrale paralel cu adoptarea actelor normative ce prevăd protecţia mediului, ar trebui să aprobe şi programe de dezvoltare a unui mecanism de stimulare a introducerii tehnologiilor performante fără deşeuri sau cu deşuri minime, reciclarea deşeurilor, susţinerea proiectelor ecologice şi a celor de economisire a energiei. Înoirea echipamentului industrial la întreprinderi va reduce semnificativ cazurile de poluare accidentală a apelor.

În acelaşi timp, implementarea unor măsuri de modernizare a economiei poate pierde din eficacitatea sa în sfera siguranţei ecologice şi protecţia apelor împotriva poluării fără introducerea unor stimulente economice pentru conservarea naturii şi apei.

Există o necesitate urgentă de a schimba sistemul de indicatori economici, în primul rând, atitudinea oamenilor faţă de interdependenţa dintre economie si ecologie. Acest termen „economie” studiat în licee, colegii, universităţi, trebuie

întotdeauna combinat şi orientat cu degradarea mediului.

În acest sens, pentru a preveni infracţionalitatea contra mediului, inclusiv poluarea apei, dobândeşte o actualitate de informare operativă a populaţiei despre modificările din mediul ecologic de la locul lor de trai. Societatea, de asemenea, trebuie informată despre toate încălcările legislaţiei de mediu (atât penale, cât şi contravenţionale), cu atât mai mult în cazurile de poluare accidentală a resurselor mediului înconjurător, în special, apa. În plus, în scopul de a depăşi problemele ecologice, neapărat ar trebui să informăm populaţia atât despre poluare, cât şi despre măsurile întreprinse pentru a elimina poluarea şi nu în ultimul rând despre atragerea la răspundere a persoanelor vinovate.

În acest sens, creşte importanţa măsurilor special-criminologice de prevenire. În cadrul prevenirii special-criminologice a poluării apei, trebuie, mai întâi să se ia măsuri pentru a îmbunătăţi legislaţia penală ce stabileşte răspundere pentru fapta de poluare a apei. După cum se ştie componenţa de infracţiune ce prevede răspunderea penală pentru poluarea apei în legislaţia penală actuală este una materială, considerăm că schimbarea conţinutului art. 229 CP RM pe principiul componenţei de infracţiune formală este una foarte benefică pentru RM, în mod semnificativ ar spori nu numai prevenirea penală, dar şi cea contravenţională, ar contribui la atingerea scopului pedepsei penale, ar crea o posibilitate de combatere eficientă a infracţiunilor de poluare a apei, la fel ar permite reducerea latenţei acestei infracţiuni. Cu părere de rău, o critică corectă asupra formulării conţinutului art. 229 CP RM actual nu prea există, ceea ce ne face să confirmăm că de mult timp se simte necesitatea de îmbunătăţire a acestui articol.

O aplicare mai eficientă a răspunderii penale pentru poluarea apei va contribui la dezvoltarea în conştiinţa publicului a sentimentului de inevitabilitate a pedepsei pentru comiterea infracţiunilor ce atentează la siguranţa ecologică a apei.

Ţinând cont de efectul educaţional pozitiv în urma participării directe la activităţi de protecţie a apei şi restabilirea rupturii echilibrului ecosistemelor, credem că este necesar ca la stabilirea celui vinovat în săvârşirea infracţiunii de poluare a apei mai efectiv va fi aplicarea unei pedepse sub formă de muncă obligatorie la obiecte de mediu (ca ex. curăţarea râurilor de murdărie). Această măsură va contribui la formarea acestor persoane a unei atitudini vizavi de natură, în mare măsură va contribui la atingerea scopului pedepsei penale.

Într-o oarecare măsură, problemele aplicării răspunderii penale pentru infracţiunile de poluarea apei, sunt din cauza unor probleme a activităţii organizatorice a organelor de drept şi a organelor de mediu în domeniul combaterii acestor infracţiuni.

Odată cu trecerea anilor, dezvoltarea tehnologiilor informaţionale, schimbul informaţiei în societate trece în sfera tehnologiei informaţionale – internet. Această problemă este una primordială pentru conducerea ţării. După cum cunoaştem din ultimele ştiri, guvernul doreşte ca toate seviciile publice de stat să poată fi aplicate pe internet (programări, acces la informaţie pe internet etc.), toate acestea vor îmbunătăţi efectivitatea activităţilor organelor puterii executive şi vor contribui la eliminarea corupţiei.

RM a fost prima ţară care a ratificat Convenţia de la Aarhus privind accesul la informaţie, justiţie şi participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului. Pentru realizarea obiectivelor prevăzute în această convenţie, este necesară crearea unui mecanism de diseminare a informaţiei de mediu, precum şi a locurilor de acces la asemenea informaţie. Unele ministere şi instituţii deţin baze de date separate, cu informaţie relevantă pentru domeniul lor de activitate. Însă între aceste baze de date nu se înregistrează o interconexiune, astfel că nu se realizează un schimb de informaţii adecvat.

Astfel, Ministerul agriculturii dezvoltării regionale şi mediului şi instituţiile sale subordonate deţin un şir de baze de date clasificate pe domenii, dar care au format diferit, unele informaţii sunt stocate pe hârtie şi nu sunt puse la dispoziţia publicului. În acest context, devine absolut necesară dezvoltarea treptată a unui sistem informaţional integrat de mediu, care ar face posibilă conectarea tuturor bazelor de date existente, sistematizarea digitală a bazelor de date stocate pe hârtie, schimbul de date între informaţiile deţinute de diferite instituţii, colectarea datelor în format electronic. Ministerul de resort se confruntă cu o mare dificultate în ceea ce priveşte utilizarea datelor de mediu şi a informaţiilor pe care le primeşte, deoarece nu dispune de un sistem care ar fi capabil să colecteze, să primească, să proceseze şi să genereze rapoarte în domeniul mediului.

Cu atât mai mult, potenţialul acestor instituţii, organe nu este pe deplin realizat. La ziua de azi multe dintre aceste organe responsabile de protecţia mediului, în special, a apei au site weburi proprii, dar de multe ori în ele se reflectă informaţii învechite, unele nu dau posibilitatea de a transmite adresările cetăţenilor şi organizaţiilor etc. În plus, desfăşurarea periodică a reformelor asupra autorităţilor de mediu, organelor de drept duce la cheltuieli financiare din partea statului şi aspectelor structurii acestor organe; locul lor în sistemul organelor puterii executive, precum şi schimbarea denumirii lor, contribuie la faptul că adesea cetăţenii pur şi simplu nu ştiu unde să se adreseze pentru a-şi proteja drepturile ecologice sau unde să comunice şi să prezinte informaţii despre faptul încălcării protecţiei apei.

În legătură cu cele spuse mai sus, este oportun ca pe site-urile de internet oficiale ale organelor de drept şi de mediu să se acorde posibilitatea ca într-un timp real să

primească informaţii de la cetăţeni şi întreprinderi despre faptele de încălcare a legislaţiei de mediu, precum şi să reflecte în aceste siteuri rezultatul măsurilor întreprinse conform informaţiilor primite.

Intrarea rapidă a informaţiilor despre faptele poluării apei şi alte infracţiuni de mediu va permite îmbunătăţirea calităţii procedurii de colectare şi de documentare a materialului probatoriu, va contribui la reducerea latenţei acestui tip de infracţiuni. Reflectarea pe site a informaţiei cu privire la măsurile luate pentru a remedia încălcările şi tragerea persoanelor vinovate la răspundere juridică va ajuta la reducerea nivelului nihilismului ecologic. În plus, această măsură permite să crească responsabilitatea civică a societăţii şi va contribui la promovarea şi dezvoltarea instituţiilor societăţii civile.

În organele afacerilor interne un rol important în obţinerea informaţiilor primare aparţine desfăşurării măsurilor speciale de investigaţii în conformitate cu legea ,,privind activitatea specială de investigaţii" [5]. Totuşi, practica arată că ofiţerii de investigaţii nu prea se grăbesc la descoperirea infracţiunilor de mediu şi munca de descoperire operativă în această direcţie se desfăşoară neefectiv sau mai bine zis sub limita minimă. Chiar şi în cazurile, când colaboratorii inspectoratului naţional de investigaţii au identificat încălcări ale proceselor tehnologice la întreprinderi sau alte încălcări, pe ei acest fapt i-au interesat numai din punctul de vedere a determinării şi demonstrării posibilităţii de a stabili neînregistrarea surplusului de materii prime, produselor sau mijloacelor financiare etc. Nu au adus oare încălcările tehnologice la emisii nenormate de substanţe nocive în mediul înconjurător?- astfel de întrebări nu au apărut.

În opinia noastră, ofiţerul de urmărire penală, responsabil de instrumentarea infracţiunii de poluare a apei, trebuie să posede cunoştiinţe speciale atât din domeniul dreptului penal, precum şi din medicină, biologie, chimie etc. Astfel de cunoştinţe şi tehnici speciale cunoscute şi folosite în timpul urmăririi penale vor aduce beneficii şi mai multe rezultate în descoperirea infracţiunii.

Aruncând o privire la viaţa de zi cu zi a societăţii, observăm că informarea despre cazurile de încălcare a protecţiei apelor, depistarea, descoperirea, documentarea acestor încălcări ţine de organele afacerilor interne prin intermediul ofiţerilor de sector, organele de urmărire penală etc.

Aşa cum deja a fost menţionat, colaboratorii MAI în majoritatea cazurilor nu utilizează metode speciale, nu acumulează experienţă de descoperire a acestor infracţiuni, prin urmare, sunt făcute greşeli la etapa iniţială de anchetare, creşte timpul de colectare a probelor, sunt create condiţii pentru eliminarea urmelor infracţiunii, în final, o anchetă necalitativă.

În evaluarea acestor probleme de contracarare a poluării apei, ajungem la concluzia că, activităţile organelor de protecţie a mediului, activităţile de urmărire penală a procuraturii, cât de bine ele nu ar fi organizate, nu pot fi suficiente fără o cooperare efectivă cu organele afacerilor interne. O interacţiune eficientă poate fi numai în condiţiile unui grad ridicat de identificare a faptelor de pregătire, comitere a infracţiunilor contra mediului, precum şi colectarea completă şi rapidă a probelor la etapa iniţială de urmărire penală, până a transmite materialele cauzei procuraturii.

Acest fapt în mare măsură va contribui la crearea unor funcţii speciale sau subdiviziuni specializate în lupta cu combaterea criminalităţii de mediu şi, nu în ultimul rând, împuternicirea cu funcţii investigativ -operative.

Pentru ca activităţile acestor organe să fie productive, neapărat trebuie să fie dotate cu echipamente speciale ce vor permite să se desfăşoare în mod eficient fixarea şi documentarea probelor, efectuarea diferitor expertize în cazuri de poluare a apei.

Pentru a asigura o eficienţă activităţii practice a organelor care se vor ocupa cu descoperirea şi cercetarea faptelor de poluare a apei, precum şi pentru a asigura organele afacerilor interne cu cadre ce vor lupta cu infracţiunile de mediu, este necesar să se creeze în instituţiile de învăţământ superior ale Ministerului Afacerilor Interne al RM şi anume, în cadrul Academiei ,, Ştefan cel Mare" Facultatea Drept, o specializare în care se vor instrui şi pregăti specialişti în domeniul combaterii infracţiunilor de mediu.

În contextul reformelor ce au loc la MAI, care prevăd reducerea, comasarea unor subdiviziuni, propunerea de a crea o subdiviziune, direcţie ce se va ocupa nemijlocit de combaterea infracţiunilor de mediu, pare a fi foarte utilă la ziua de azi. Cu atât mai mult, trebuie să se ia în considerare faptul că, în conformitate cu art. 266 din CPP RM competenţa organului de urmărire penală al MAI, organul de urmărire penală al MAI efectuează urmărirea penală pentru orice infracţiune care nu este dată prin lege în competenţa altor organe de urmărire penală sau este dată în competenţa lui prin ordonanţa procurorului, deci efectuarea urmăririi penale în cazul art. 229 CP RM ,,Poluarea apei" ţine de competenţa organelor afacerilor interne. Informaţia iniţială despre faptul poluării, de regulă, vine la subdiviziunile MAI şi anume angajaţii MAI desfăşoară acţiuni imediate si iniţiale de investigare.

Considerăm că propunerea de mai sus se bazează pe nevoile obiective de a spori contracararea infracţiunilor împotriva mediului, în special de poluare a apei. Desfăşurarea politicii de stat în direcţia reducerii numărului de subdiviziuni în MAI nu ar trebui să devină o scuză pentru neadoptarea unor măsuri decisive în domeniul combaterii infracţiunilor împotriva mediului.

Credem că este necesar cel puţin la nivel de MAI, consolidarea listei şi conţinutului funcţiilor ecologice organelor afacerilor

interne, competenţa şi ordinea activităţilor colaboratorilor MAI pentru a detecta, investiga şi preveni contravenţiile şi infracţiunile de mediu, inclusiv şi cele legate de poluare a apei. Cu toate acestea, o atenţie deosebită ar trebui acordată problemei interacţiunii organelor afacerilor interne cu organele de mediu.

În plus, pentru a contracara în mod eficient poluarea apei, importanţă are profesionalismul şi abilităţile colaboratorilor organelor afacerilor interne şi organizarea clară în interacţiunea acestora cu autorităţile de mediu şi procuratura. Având în vedere gravitatea problemei poluării apei în RM şi necesitatea de a consolida prevenirea poluării apelor este recomandabil să existe o legătură interdepartamentală (ca ex. compusă din Procuratură, MAI, Ministerul agriculturii, dezvoltării regionale şi mediului) un ordin "privind consolidarea coordonării şi cooperării în combaterea poluării apelor".

Este necesar să se aibă în vedere, că problema protecţiei apei contra poluării are un anumit specific pentru fiecare cetăţean, subiect al RM. În legătură cu aceasta, prezintă interes pentru a combate în mod eficient poluarea apelor încheierea între organele de mediu şi organele de drept a unor acorduri de cooperare bilaterale şi multilaterale. Un exemplu de astfel de interacţiune poate servi încheierea unor acorduri privind colaborarea creativă dintre organele practice de protecţie a mediului şi de drept cu instituţiile de învăţământ ale MAI a RM. În cadrul acestei cooperări, organele practice pot oferi instituţiilor de învăţământ, pentru analiză, date statistice şi informaţii de fond pe probleme de contracarare a poluării apei, iar instituţiile de învăţământ, la rândul lor, vor efectua cercetări ştiinţifice, ce vor contribui la dezvoltarea eficientă a legislaţiei de protecţie a apei şi aplicarea practică în domeniul de combatere a poluării apelor.

Concluzii. Deci, în baza investigaţiei efectuate în calitate de măsuri preventive contra poluării apei se propun următoarele:

- ridicarea gradului de conştientizare şi educaţie ecologică în rândul elevilor, studenţilor, angajaţilor şi populaţiei; formarea şi dezvoltarea valorilor de mediu în conştiinţa societăţii prin educaţie ecologică;
- dezvoltarea mecanismelor ce încurajează introducerea şi promovarea tehnologiilor fără deşeuri sau cu deşeuri minime, reciclarea deşeurilor; susţinerea pentru proiectele de protecţie a mediului, modernizarea utilajului industrial;
- dezvoltarea şi implementarea în cadrul politicii economice de stat a unui sistem de indicatori care să ia în considerare costurile de mediu şi pierderile potenţiale din efectele negative asupra mediului cu impact pe termen lung;
- îmbunătăţirea cadrului juridico-normativ de protecţie a apei, în special, legislaţia penală privind protecţia apelor;
- îmbunătăţirea metodelor şi tehnicilor pentru detectarea şi investigarea faptelor de poluarea apei;
- crearea locurilor de acces la informaţia de mediu;
- crearea unui sistem informaţional integrat de mediu;
-crearea unor site-uri Web speciale, pentru organele de protecţie a mediului şi organele de drept pentru a primi în timp real informaţii de la cetăţeni şi organizaţii despre încălcările legislaţiei de mediu, precum şi reflectarea rezultatelor măsurilor întreprinse conform informaţiilor primite;
- crearea funcţiilor speciale, fie subdiviziuni specializate în combaterea infracţiunilor de mediu în cadrul organelor afacerilor interne şi, nu în ultimul rând, împuternicirea cu funcţii investigativ -operative.
- asigurarea organelor de protecţie a mediului şi organelor de drept cu echipament şi tehnică specială, care permite eficient să se desfăşoare fixarea şi documentarea probelor, realizarea diferitor expertize în cazuri de poluarea apei;
- atragerea activă a persoanelor implicate în contravenţii şi infracţiuni de mediu, la răspundere contravenţională şi penală, desemnarea, în cazuri necesare, vinovatului în comiterea infracţiunilor de mediu , pedeapsă sub formă de muncă obligatorie la obiecte de mediu.

Referinţe bibliografice

1. Aşevschi V. Management ecologic şi dezvoltare durabilă. Chişinău: Foxtrot SRL, 2012. 270 p.
2. Cărbune R. Probleme actuale ale mediului. În: Noosfera, 2014, nr. 10, p. 55-58.
3. Chiriţa V. Măsuri special-criminologice de prevenire a traficului de femei. În: Materialele Conferinţei ştiinţifico-practice internaţionale „Probleme actuale privind combaterea traficului de femei". Chişinău: Tipografia Academiei „Ştefan cel Mare" a MAI, 2011, p.169-174.
4. Larii Iu. Criminologie. Chişinău: „Elena V.I.", 2004. 150 p.
5. Legea Republicii Moldova privind activitatea specială de investigaţii. Nr. 59 din 29.03.2012. Publicat: 08.06.2012 în Monitorul oficial al Republicii Moldova nr.113-118.
6. Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 301 din 24 aprilie 2014.
7. Шиханцов Г. Г. Криминология. Москва: Зерцало, 2001. 359 с.

Date despre autor:
Marcel BOŞCANEANU,
doctorand, Academia
„Ştefan cel Mare" a MAI
e-mail: marcel842002@mail.ru
tel. 079993182

About author:
Marcel BOŞCANEANU,
PhD student,
Academy „Stefan cel Mare"
of MIA
e-mail: marcel842002@mail.ru
tel. 079993182